

Dara B. Milenović

POSLOVNO PRAVO

Niš, 2011.

Prof. dr Dara B. Milenović,
Redovni profesor Pravnog fakulteta u Nišu

POSLOVNO PRAVO

Izdavač:
Centar za publikacije Pravnog fakulteta u Nišu

Za izdavača:
Prof. dr Predrag Dimitrijević, dekan Pravnog fakulteta u Nišu

Recenzenti:
Prof. dr Ivica Jankovec, Pravni fakultet u Kragujevcu
Prof. dr Slavko Carić, Pravni fakultet u Novom Sadu

Grafička obrada:
Nenad Milošević

Štampa:
Sven, Stojana Novakovića 10, 18000 Niš

Tiraž:
200

ISBN 978-86-7148-141-0

© Pravni fakultet Niš, Centar za publikacije, 2011.

CENTAR ZA PUBLIKACIJE
Pravnog fakulteta u Nišu
Trg Kralja Aleksandra 11
Tel. (018) 500-221
pravni@prafak.ni.ac.rs
www.prafak.ni.ac.rs

PREDGOVOR

U ovoj knjizi je izložena materija o ugovorima u privredi (promet roba i usluga), bankarskim poslovima i hartijama od vrednosti. U pitanju je materija koja ima veliki značaj u tržišnim uslovima privređivanja. Zato su instituti koji su predmet razmatranja u ovoj knjizi obrađeni u obimu koji bi trebalo da bude prihvatljiv sa gledišta nauke i prakse. U knjizi su prikazani novi propisi i izmene izvršene u našem privrednom zakonodavstvu, novi stavovi naše sudske prakse i pravne teorije.

Ova knjiga treba da posluži studentima prava kao udžbenik. Ona bi trebala da pomogne, kao priručnik u radu, pravnicima u privredi, koji su rešavajući praktična pitanja u svakodnevnoj praksi zakoračili u izazovni i značajni lavirint privrednog poslovanja, sudijama i advokatiđma.

Niš, januara 2001.

Autor

SKRAĆENICE

ZOP	- Zakon o preduzećima ("Službeni list SRJ", br. 29/96) sa izmenama i dopunama u broju 29/97.
ZOO	- Zakon o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", broj 29/78) sa izmenama i dopunama u br. 39/85; 46/85 i 57/89 i u "Službenom listu SRJ", br. 31/93.
ZOTRJ	- Zakon o trgovini ("Službeni list SRJ", br. 32/93).
ZOBANK	- Zakon o bankama i drugim finansijskim organizacijama ("Službeni list SRJ", br. 32/93).
ZOSIJ	- Zakon o osiguranju imovine i lica ("Službeni list SRJ", br. 30/96).
ZOŽELEZ	- Zakon o ugovorima o prevozu u železničkom saobraćaju ("Službeni list SRJ", br. 26/95).
ZODRUM	- Zakon o ugovorima o prevozu u drumskom saobraćaju ("Službeni list SRJ", br. 26/95).
SOPLOV	- Zakon o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi ("Službeni list SRJ", br. 12/98).
SOVAZ	- Zakon o obligacionim i osnovnim materijalno-pravnim odnosima u vazdušnoj plovidbi ("Službeni list SRJ", br. 12/98).
ZOVRED	- Zakon o hartijama od vrednosti ("Službeni list SRJ", br. 26/95).
ZOPLAĆ	- Zakon o platnom prometu ("Službeni list SRJ", br. 24/98).
ZOM	- Zakon o menici ("Službeni list FNRJ", br. 104/46, sa izmenama i dopunama u "Službenom listu SFRJ", br. 16/65, 54/70 i 57/89).
ZOČ	- Zakon o čeku ("Službeni list FNRJ", br. 105/46, sa izmenama i dopunama u "Službenom listu SFRJ", br. 12/65, 50/71 i 52/73).
OIZ	- Opšti imovinski zakonik za Crnu Goru iz 1888. godine.
Konvencija UN	- Konvencija Ujedinjenih nacija o ugovorima o međunarodnoj prodaji robe iz 1980. godine (tzv. Bečka konvencija).

SADRŽAJ

DEO PRVI PROMET ROBA I USLUGA

GLAVA I

OPŠTA RAZMATRANJA O UGOVORIMA U PRIVREDI

1. Pojam ugovora u privredi	2
2. Pojam trgovinskog posla u buržoaskom pravu	4
3. Osnovna obeležja ugovora u privredi	6
4. Zaključenje ugovora u privredi	9
4.1. Načelo autonomije volje	9
4.2. Načelo savesnosti i poštenja	12
4.2.1. Pojam i dejstvo	12
4.2.2. Slučajevi u kojima naročito može doći do primene načela savesnosti i poštenja	14
4.3. Pregovori za zaključenje ugovora	16
4.4. Ponuda za zaključenje ugovora	17
4.5. Prihvatanje ponude	22
4.6. Vreme zaključenja ugovora	26
4.7. Mesto zaključenja ugovora	27
5. Forma ugovora u privredi	28
6. Posebni načini zaključenja ugovora	32
6.1. Zaključenje ugovora javnim nadmetanjem	32
6.2. Zaključivanje ugovora prikupljanjem ponuda	34
6.3. Ugovori koji se zaključuju prema unapred pripremljenim opštim uslovima poslovanja	35
7. Obezbeđenje ispunjenja obaveza iz ugovora u privredi	37
7.1. Opšte napomene o obezbeđenju ugovorne discipline	37
7.2. Ugovorna kazna	38
7.3. Jemstvo	41
7.4. Zaloga u privrednim odnosima	42

7.4.1. Način sticanja založnog prava.....	43
7.4.2. Predmet založnog prava.....	45
7.4.3. Pitanje sukoba (kolizije) i redosleda (ranga) zakonskih založnih poverilaca.....	46
7.4.4. Ostvarivanje (realizacija) zakonskog založnog prava.....	47
8. Odgovornost za neispunjenje ili za neuredno ispunjenje obaveza iz ugovora u privredi.....	48
8.1. Osnov odgovornosti.....	48
8.2. Obim odgovornosti.....	49
8.3. Ugovorno regulisanje odgovornosti dužnika.....	50
9. Ispunjenje ugovora u privredi.....	51
9.1. Istovremeno ispunjenje obaveza ugovornih strana.....	51
9.2. Subjekti ispunjenja.....	52
9.3. Predmet ispunjenja.....	53
9.4. Načelo monetarnog nominalizma.....	54
9.5. Vreme ispunjenja.....	56
9.6. Mesto ispunjenja.....	57
10. Promene u ugovorima u privredi.....	58
10.1. Opšte napomene o promenama u ugovorima.....	58
10.2. Promena ugovornih strana.....	58
10.3. Promena sadržine ugovora.....	58
10.4. Promena sadržine ugovora zbog izmenjenih okolnosti.....	59
11. Prestanak ugovora u privredi.....	61
11.1. Opšte napomene o prestanku ugovora u privredi.....	61
11.2. Prestanak ugovora usled ispunjenja ili usled nemogućnosti ispunjenja.....	61
11.3. Prestanak ugovora sporazumom ugovornih strana.....	62
11.4. Jednostrani odustanak od ugovora.....	62
11.5. Prestanak ugovora kompenzacijom.....	63
11.6. Prestanak ugovora usled zastarelosti potraživanja.....	64

GLAVA II

UGOVOR O PRODAJI U PRIVREDI

1. Opšte karakteristike.....	66
1.1. Pojam ugovora o prodaji u privredi.....	66
1.2. Elementi ugovora o prodaji u privredi.....	67

1.3. Osobine ugovora o prodaji u privredi	68
1.4. Dejstvo ugovora o prodaji u privredi.....	69
1.5. Vrste ugovora o prodaji u privredi	69
2. Određivanje robe kao predmeta ugovora o prodaji u privredi.....	70
2.1. Pravni pojam robe	70
2.2. Elementi koji se koriste za određivanje generične stvari kao predmeta prodaje	72
2.3. Individualno određena stvar.....	75
3. Cena robe (stvari)	75
3.1. Pojam cene.....	75
3.2. Način za utvrđivanje cene	76
3.3. Šta obuhvata cena?	78
4. Sadržina i pravno dejstvo ugovora o prodaji u privredi.....	79
5. Obaveze prodavca	80
5.1. Obaveza isporuke robe	80
5.1.1. Pojam isporuke robe	80
5.1.2. Mesto isporuke robe	81
5.1.3. Vreme isporuke	83
5.1.5. Ambalaža.....	87
5.2. Obaveza garancije za svojstva robe.....	88
5.2.1. Pojam	88
5.2.2. Garantovanje materijalnih (fizičkih) svojstava robe	89
5.2.3. Nedostaci za koje prodavac ne odgovara	91
5.2.4. Aliud	91
5.2.5. Uslovi odgovornosti prodavca	92
5.2.6. Garantovanje pravnih svojstava robe	93
6. Obaveza kupca.....	93
6.1. Obaveza plaćanja kupovne cene.....	93
6.1.1. Mesto plaćanja cene	94
6.1.2. Vreme plaćanja cene	94
6.1.3. Način plaćanja cene	96
6.1.4. Faktura	97
6.2. Obaveza prijema isporuke	99
7. Prelaz rizika i troškova sa prodavca na kupca	100
7.1. Opšta pravila.....	100

7.2. Transportne klauzule	101
7.3. Klauzula za isporuku u mestu	103
7.4. Klauzule koje regulišu prodaju uz otpremu	103
7.4.1. Klauzule "franko vagon" (FOT, FOR) uz naznaku mesta optreme. ..	103
7.4.2. Klauzula franko uz bok broda (FAS) - ugovorena luka ukrcaja.	104
7.4.3. Franko brod (FOB) - ugovorena luka otpreme.	104
7.4.4. Cena, osiguranje, vozarina (CIF) - ugovorena luka opredeljenja. ...	105
7.4.5. Cena, vozarina (CandF) - ugovorena luka opredeljenja.	105
7.4.6. Franko aerodrom (FOB) - uz naznačenje	
dogovorenog aerodroma otpreme.	105
7.4.7. "Vozarina plaćena do..." - naznačeno mesto opredeljenja.	106
7.4.8. - "Vozarina i osiguranje plaćeni do..." - naznačeno	
mesto opredeljenja.	106
7.4.9. "Franko prevoznik" - naznačeno mesto.	106
7.5. Klauzule koje regulišu ugovor o prispeću	106
7.5.1. "Franko brod - naznačeno mesto opredeljenja".	106
7.5.2. "Franko obala" - ocarinjeno... ugovorena luka ili	
"franko obala" - neocarinjeno... ugovorena luka.	107
7.5.3. "Isporučeno granica" - naznačeno mesto isporuke na granici.	107
7.5.4. "Isporučeno ocarinjeno" - naznačeno mesto opredeljenja.	108
7.5.5. "Isporučeno neocarinjeno" - naznačeno mesto opredeljenja.	108
8. Posledice neispunjenja ili neurednog ispunjenja	
ugovora o prodaji u privredi	108
8.1. Odgovornost prodavca za neurednost u pogledu	
kvaliteta i količine robe	109
8.1.1. Utvrđivanje da li isporučena roba ima nedostatke	109
8.1.2. Ko vrši pregled robe?	109
8.1.3. Vreme pregleda robe.....	110
8.1.4. Mesto pregleda robe.....	111
8.1.5. Način pregleda robe	112
8.1.6. Troškovi pregleda robe.....	112
9. Obaveštenje o nesaobraznosti robe ugovoru	113
9.1. Rok za obaveštenje	113
9.2. Sadržina obaveštenja	114
9.3. Način obaveštavanja	115
9.4. Pravne posledice nestavljanja prigovora.....	115

10. Prava kupca ako mu je isporučena roba sa materijalnim nedostatkom	117
10.1. Prava kupca ako mu je isporučena roba lošijeg kvaliteta	117
10.1.1. Opravka stvari	118
10.1.2. Zamena stvari	118
10.1.3. Sniženje cene (bonifikacija)	119
10.1.4. Raskid ugovora	120
10.1.5. Pravo kupca na naknadu štete	121
10.1.6. Prava kupca ako je isporučena roba boljeg kvaliteta od ugovorenog	123
11. Prava kupca ako prodavac ne isporuči ugovorenu količinu robe	124
11.1. Slučajevi kad je prodavac isporučio manju količinu robe od ugovorene	124
11.2. Slučajevi kad je prodavac isporučio veću količinu robe od ugovorene	125
12. Garancija za ispravno funkcionisanje stvari	125
12.1. Uvodne napomene	125
12.2. Garancija proizvođača za kvalitet njegovih proizvoda	126
12.3. Dejstvo garancije proizvođača na odgovornost prodavca	127
12.4. Prava kupca na osnovu garancije za ispravno funkcionisanje stvari i gubitak prava	128
12.5. Odgovornost proizvođača za refleksnu štetu	129
13. Docnja prodavca i kupca	130
13.1. Docnja prodavca	131
13.2. Docnja kupca	133
14. Čuvanje robe za račun saugovarača	135

GLAVA III

UGOVOR O NALOGU

1. Pojam ugovora o nalogu	137
2. Obeležja ugovora o nalogu	138
2.1. Osobine ugovora o nalogu	138
2.2. Bitni sastojci ugovora o nalogu	139
3. Obaveze nalogoprimca iz ugovora o nalogu	140
3.1. Obaveze nalogoprimca da prilikom izvršavanja dobijenog naloga postupa sa pažnjom dobrog privrednika	140
3.2. Obaveza nalogoprimca da odstupi od dobijenih naloga i uputstava	140

3.3. Obaveze nalogoprimca da lično izvršava dobijene naloge i uputstva..	142
3.4. Obaveza nalogoprimca da nalogodavcu podnosi izveštaj o radu.....	143
3.5. Obaveza nalogoprimca da položi račun nalogodavcu	144
4. Obaveze nalogodavca iz ugovora o nalogu	145
4.1. Obaveza nalogodavca da plati naknadu za obavljeni posao	145
4.2. Obaveza nalogodavca u pogledu predujmljivanja budućih očekivanih troškova	146
4.3. Obaveza nalogoprimca u pogledu naknade troškova i preuzimanja obaveza	146
5. Prestanak ugovora o nalogu	147

GLAVA IV

UGOVOR O POSREDOVANJU

1. Pojam i bitni sastojci ugovora o posredovanju	149
1.1. Pojam ugovor o posredovanju	149
1.2. Bitni elementi ugovora o posredovanju	149
1.3. Osobine ugovora o posredovanju	150
2. Obaveze posrednika	151
2.1. Obaveze izvršenja naloga - traženje odgovarajućeg saugovarača za nalogodavca	151
2.2. Obaveza posrednika da obaveštava nalogodavca	152
2.3. Obaveza posrednika da štiti interese obeju strana.	152
2.4. Obaveza posrednika da čuva posredničku tajnu	152
2.5. Obaveza posrednika da vodi posrednički dnevnik.....	153
2.6. Obaveza čuvnja uzorka	153
2.7. Obaveza posrednika da primi ispunjenje obaveze od trećeg lica	153
3. Obaveze nalogodavca	154
3.1. Obaveze nalogodavca da posredniku plati naknadu	154
3.2. Obaveza nalogodavca na naknadu troškova.....	155

GLAVA V

UGOVOR O TRGOVINSKOM ZASTUPANJU (AGENTURI)

1. Pojam i bitni sastojci ugovora o trgovinskom zastupanju	156
1.1. Pojam ugovora o trgovinskom zastupanju.....	156
1.2. Bitni elementi ugovora o trgovinskom zastupanju	157
1.3. Osobine ugovora o trgovinskom zastupanju.....	158

1.4. Vrste trgovinskog zastupanja	158
1.5. Pravni odnosi ugovora o trgovinskom zastupanju	159
1.6. Privredni značaj trgovinskog zastupanja	159
2. Obaveze zastupnika.....	160
2.1. Obaveza zastupnika da se stara da treća lica zaključuju ugovore sa njegovim nalogodavcem.....	160
2.2. Obaveza zastupnika da učestvuje u zaključivanju ugovora sa trećim licem	161
2.3. Obaveza zastupnika da se stara o interesima nalogodavca	161
2.4. Obaveze zastupnika da se pridržava naloga.....	161
2.5. Obaveza zastupnika da obaveštava nalogodavca o svim važnim činjenicama	162
2.6. Obaveza zastupnika da čuva poslovnu tajnu.....	163
2.7. Obaveza zastupnika da vodi poslovne knjige i izda zaključnicu.....	163
2.8. Obaveza zastupnika da nalogodavcu položi račun	163
3. Obaveze nalogodavca	164
3.1. Obaveza nalogodavca da omogući zastupniku da obavi posao.....	164
3.2. Obaveza nalogodavca da plati zastupniku naknadu	164
3.3. Obaveza nalogodavca da nadoknadi zastupniku troškove.....	165
4. Prestanak ugovora o trgovinskom zastupanju	165

GLAVA VI

UGOVOR O KOMISIONU

1. Pojam i bitni sastojci ugovora o komisionu	167
1.1. Pojam ugovora o komisionu.....	167
1.2. Bitni elementi ugovora o komisionu	169
1.3. Osobine ugovora o komisionu.....	169
2. Obaveze komisionara	170
2.1. Obaveza komisionara da nastoji da izvrši povereni mu posao	170
2.2. Samostalno istupanje komisionara.....	171
2.3. Obaveza komisionara da se pridržava naloga komitenta	171
2.4. Obaveza komisionara da čuva robu	172
2.5. Obaveza komisionara da čuva interes komitenta	172
2.6. Obaveza komisionara da obavesti komitenta o imenu saugovarača	173
2.7. Obaveza komisionara da položi račun komitentu	173
3. Obaveze komitenta	175

3.1. Obaveza komitenta da omogući komisionaru da obavi određeni posao.....	175
3.2. Obaveza komitenta da komisionaru plati naknadu	175
3.3. Obaveza komitenta na naknadu troškova	176
3.4. Obaveza komitenta na davanje predujma	177
4. Neke posebne vrste komisiona	177
4.1. Kupovni komision.....	177
4.2. Prodajni komision	178
4.3. Delkredere komision.....	178

GLAVA VII

UGOVOR O KONTROLI ROBE I USLUGE

1. Opšte karakteristike.....	179
1.1. Pojam ugovora o kontroli robe i usluge	179
1.2. Bitni elementi ugovora o kontroli robe i usluge	180
1.3. Osobine ugovora o kontroli robe i usluge	181
2. Vrste ugovora o kontroli robe i usluge.....	181
3. Obaveze vršioca kontrole	183
3.1. Obaveza vršioca kontrole da obavi kontrolu robe ili usluge	183
3.2. Obaveza vršioca kontrole da obavi određene pravne radnje.....	184
3.3. Obaveza vršioca kontrole da obaveštava naručioca o važnim okolnostima.....	185
3.4. Obaveza vršioca kontrole da obezbedi robu od zamene	185
3.5. Obaveza vršioca kontrole da izda sertifikat	185
4. Obaveze naručioca kontrole	186
4.1. Obaveza naručioca kontrole da omogući izvršenje kontrole	186
4.2. Obaveza naručioca da plati naknadu.....	187
4.3. Obaveza naručioca na naknadu troškova	187

GLAVA VIII

UGOVOR O USKLADIŠTENJU

1. Opšte karakteristike.....	188
1.1. Pojam ugovora o uskladištenju	188
1.2. Bitni elementi ugovora o uskladištenju.....	189
1.3. Osobine ugovora o uskladištenju.....	189

1.4. Vrste skladišta	190
2. Obaveze skladištara iz ugovora o uskladištenju.....	191
2.1. Obaveza skladištara da izda ispravu o tome da je određene stvari primio na čuvanje.....	191
2.2. Obaveze skladištara da vodi određene knjige	191
2.3. Obaveza skladištara da čuva uskladištenu robu.....	192
2.4. Obaveza skladištara da ne meša uskladištene stvari	193
2.5. Obaveza skladištara da omogući pregledanje robe.....	193
2.6. Obaveza skladištara da se stara o interesima ostavodavca	193
2.7. Obaveza skladištara da postupa po nalogima ostavodavca	194
2.8. Obaveza skladištara da izvrši osiguranje uskladištene robe	194
2.9. Obaveza skladištara da preda uskladištenu stvar ovlašćenom licu	195
3. Odgovornost skladištara	195
4. Obaveze ostavodavca.....	196
4.1. Obaveza ostavodavca da skladištaru dâ obaveštenja o robi.....	196
4.2. Obaveza ostavodavca da plati naknadu za čuvanje robe	196

GLAVA IX

UGOVOR O ŠPEDICIJI (OTPREMANJU)

1. Opšte karakteristike.....	198
1.1. Pojam ugovora o špediciji	198
1.2. Bitni elementi ugovora o špediciji.....	199
1.3. Osobine ugovora o špediciji	200
2. Posebne vrste špedicije	201
2.1. Samostalno istupanje špeditera	201
2.2. Fiksna (paušalna) špedicija.....	201
2.3. Zbirna (skupna) špedicija	202
3. Obaveze špeditera.....	202
3.1. Obaveze špeditera da organizuje prevoz stvari.....	202
3.2. Obaveza špeditera da postupa po nalogima komitenta.....	203
3.3. Obaveza špeditera da čuva interese komitenta	204
3.4. Obaveza špeditera da izvrši osiguranje robe	204
3.5. Obaveza špeditera da obavlja carinske radnje	204
3.6. Obaveza špeditera da položi račun komitentu.....	205
4. Obaveze komitenta	205

4.1. Obaveza komitenta da omogući špediteru obavljanje poslova	205
4.2. Obaveza komitenta na isplatu naknade	206
4.3. Obaveza komitenta na naknadu troškova	207
5. Odgovornost špeditera	207

GLAVA X

UGOVOR O PREVOZU ROBE (STVARI) ŽELEZNICOM

1. Opšte karakteristike	209
1.1. Pojam i osobine ugovora	209
1.2. Tovarni list	210
1.3. Vrste ugovora o prevozu robe (stvari) železnicom	211
2. Obaveze prevozioca iz ugovora o prevozu robe železnicom	212
2.1. Obaveza prevozioca da primi robu (stvari) na prevoz	212
2.2. Obaveze prevozioca u vezi sa tovaranjem pošiljke	213
2.3. Obaveza prevozioca da izvrši prevoz robe (stvari)	214
2.4. Obaveza prevozioca da čuva stvar koju je primio na prevoz	215
2.5. Obaveza prevozioca da izvršava carinske i druge radnje	216
2.6. Obaveza prevozioca da postupi po zahtevu za izmenu ugovora	216
2.7. Obaveza prevozioca da preda robu primaocu	217
2.8. Pravni položaj primaoca robe	219
3. Odgovornost prevozioca iz ugovora o prevozu stvari železnicom	220
3.1. Opšta pravila o odgovornosti železnice za štetu	220
3.2. Oslobođenje železnice od odgovornosti za štetu	222
3.3. Limitiranje (ograničenje) odgovornosti železnice za štetu	223
3.4. Odmeravanje naknade štete	224
3.5. Odgovornost prevozioca za štetu zbog zakašnjenja	225
3.6. Zajednička odgovornost više železnica u direktnom prevozu robe	225
3.7. Način i rokovi za ostvarivanje prava prema prevoziocu	226
4. Prava železnice	226
4.1. Pravo na prevozninu	226
4.2. Pravo na posebne naknade i na naknadu troškova	227
4.3. Pravo prevozioca da proda stvar	228

GLAVA XI

UGOVOR O PREVOZU ROBE (STVARI) U DRUMSKOM SAOBRAĆAJU

1. Opšte karakteristike.....	229
1.1. Pojam i bitni elementi ugovora.....	229
1.2. Osobine ugovora.....	229
1.3. Izvori prava.....	230
1.4. Vrste ugovora.....	230
1.5. Tovarni list.....	231
2. Obaveze prevozioca iz ugovora o prevozu robe u drumskom saobraćaju	232
2.1. Obaveza da postavi vozilo za utovar.....	232
2.2. Obaveza da preveze i čuva robu.....	233
2.3. Obaveza da postupi po zahtevima za izmenu ugovora.....	234
2.4. Obaveza da izvrši osiguranje robe.....	235
2.5. Obaveza da preda robu primaocu.....	235
3. Odgovornost drumskog prevozioca robe.....	235
3.1. Opšta pravila.....	235
3.2. Oslobođenje drumskog prevozioca od odgovornosti za štetu.....	236
3.3. Odgovornost prevozioca za zakašnjenje.....	237
3.4. Limit (ograničenje) odgovornosti prevozioca.....	237
3.5. Odgovornost više drumskih prevozilaca za štetu.....	238
3.6. Načini i rokovi za ostvarivanje prava na naknadu štete prema prevoziocu.....	239
4. Obaveze pošiljaoca i primaoca prilikom prevoza stvari drumom.....	239
4.1. Obaveza plaćanja prevoznine.....	239
4.2. Obaveza na naknadu troškova.....	240
4.3. Obaveza na naknadu štete.....	240
4.4. Obaveza predaje dokumenata.....	241

GLAVA XII

UGOVOR O PREVOZU ROBE (STVARI) MOREM

1. Opšte karakteristike.....	242
1.1. Pojam ugovora, ugovorne strane i druga lica.....	242
1.2. Bitni elementi ugovora.....	243
1.3. Osobine ugovora.....	245
1.4. Izvori prava.....	245

2. Vrste ugovora o prevozu robe (stvari) brodom	246
2.1. Vozarski ugovor	247
2.2. Brodarski ugovor	247
2.3. Podbrodarski ugovor.....	248
2.4. Značaj podele na brodarske i vozarske ugovore	249
3. Obaveze brodara.....	250
3.1. Obaveza da postavi brod za ukrcaj.....	250
3.2. Obaveza ukrcaja i iskrcaja robe (stvari).....	251
3.3. Obaveza da izda odgovarajuću ispravu	253
3.4. Obaveza prevoza robe.....	253
3.5. Obaveza čuvanja robe	254
3.6. Obaveza postupanja po nalogima naručioca.....	254
3.7. Obaveza iskrčavanja i predaje tereta primaocu.....	255
4. Obaveze korisnika prevoza	256
4.1. Obaveze u vezi sa ukrcavanjem ili iskrčavanjem tereta	256
4.2. Obaveza plaćanja vozarine	258
4.3. Obaveza snošenja određenih troškova	259
4.4. Obaveza na naknadu štete	259
4.5. Obaveza na predaju dokumenata.....	260
5. Odgovornost brodara za štetu na teretu	260
5.1. Dva vida odgovornosti brodara za štetu na teretu	260
5.2. Osnov odgovornosti brodara	260
5.3. Posebni slučajevi u kojima broda ne odgovara za štetu na teretu.....	261
5.4. Odgovornost brodara za zakašnjenje.....	263
5.5. Jedinstvenost i imperativnost pravila o odgovornosti brodara	263
5.6. Postupak i način utvrđivanja štete	264
5.7. Zajednička odgovornost više brodara u slučaju direktnog prevoza	264
6. Ograničenje odgovornosti pomorskog brodara.....	265
6.1. Ograničenje odgovornosti po jedinici tereta.....	266
6.2. Ograničenje odgovornosti prema veličini broda.....	266
7. Zajednička havarija	268
7.1. Pojam zajedničke havarije.....	268
7.2. Uslovi za postojanje zajedničke havarije	269
7.3. Raspodela zajedničke havarije.....	270

GLAVA XIII

UGOVOR O PREVOZU ROBE (STVARI) U UNUTRAŠNJOJ PLOVIDBI

1. Opšte karakteristike.....	272
1.1. Pojam ugovora i izvori.....	272
1.2. Razgraničenje prevoza robe u unutrašnjoj plovidbi od pomorskog prevoza.....	272
2. Osobnosti prava i obaveza ugovornih strana iz ugovora o prevozu stvari unutrašnjim plovim putevima.....	273
3. Odgovornost brodarka unutrašnje plovidbe	274

GLAVA XIV

UGOVOR O PREVOZU ROBE (STVARI) VAZDUHOPLOVOM

1. Opšte karakteristike.....	276
1.1. Pojam i osobine ovog ugovora.....	276
1.2. Bitni elementi ovog ugovora	277
1.3. Lica koja se mogu pojaviti u ovom ugovoru	277
1.4. Vrste ugovora o vazdušnom prevozu robe.....	278
1.5. Izvori prava.....	279
2. Tovarni list	280
3. Obaveze vazdušnog prevozioca	281
3.1. Obaveza da izvrši prevoz.....	281
3.2. Obaveza postupanja po naknadnim nalazima.....	282
3.3. Obaveza predaje robe	283
4. Obaveze naručioca prevoza	284
4.1. Obaveza plaćanja prevoznine	284
4.2. Ostale obaveze.....	285
5. Odgovornost prevozioca robe vazdušnim putem	285
5.1. Opšta pravila.....	285
5.2. Osnov odgovornosti.....	286
5.3. Odmeravanje visine naknade štete	287
5.4. Ograničenje odgovornosti prevozioca	287
5.5. Odgovornost u slučaju uzastopnog prevoza	288
5.6. Postupak za ostvarivanje prava prema prevoziocu.....	288

GLAVA XV

UGOVOR O MEŠOVITOM (KOMBINOVANOM) PREVOZU ROBE (STVARI)

1. Opšte karakteristike.....	290
1.1. Pojam ugovora.....	290
1.2. Razgraničenje ugovora o mešovitom (kombinovanom) prevozu robe od drugih sličnih ugovora.....	291
1.3. Izvori prava.....	292
2. Odgovornost organizatora mešovitog prevoza.....	293
2.1. Sistemi odgovornosti organizatora mešovitog prevoza.....	293
2.2. Mrežasta odgovornost.....	293
2.3. Jedinствена odgovornost.....	293
2.4. Mešovita odgovornost.....	294
2.5. Odgovornost organizatora mešovitog prevoza u domaćem pravu.....	294
2.6. Sistem odgovornosti prema Konvenciji UN o međunarodnom multimodalnom transportu robe.....	294
2.7. Ograničenja odgovornosti organizatora međunarodnog mešovitog prevoza.....	295
2.8. Postupak u slučaju štete.....	296

GLAVA XVI

UGOVOR O PREVOZU PUTNIKA

1. Opšte karakteristike.....	297
1.1. Pojam i obeležja.....	297
1.2. Vrste ugovora.....	298
2. Obaveze prevozioca putnika.....	299
2.1. Obaveza objavljivanja uslova prevoza.....	299
2.2. Obaveza da primi putnika na prevoz.....	299
2.3. Obaveza izdavanja vozne (putne) karte.....	300
2.4. Obaveza bezbednog prevoza putnika.....	300
2.5. Obaveza prevoza u određenom roku.....	301
2.6. Obaveza pružanja dodatnih usluga.....	301
3. Prava i obaveze putnika.....	301
3.1. Obaveza kupovina karte i plaćanja prevoznine.....	301
3.2. Pravo putnika da odustane od putovanja.....	302
3.3. Pravo putnika da prekine putovanje.....	302
4. Odgovornost prevozioca putnika.....	303

4.1. Opšta pravila o odgovornosti prevozioca za štetu pričinjenu putniku	303
4.2. Odgovornost za povredu telesnog integriteta	303
4.3. Odgovornost za zakašnjenje i prekid putovanja.....	304
4.4. Ograničenje (limitiranje) odgovornosti prevozioca.....	305
5. Prevoz prtljaga	306
5.1. Povezanost prevoza putnika i prevoza putničkog prtljaga	306
5.2. Prtljag.....	306
5.3. Prava i obaveze prevozioca prtljaga	306
5.4. Odgovornost prevozioca za prtljag	307
5.4.1. Odgovornost prevozioca prtljaga	307
5.4.2. Ograničena (limitirana) odgovornost prevozioca	308
5.4.3. Realizacija prava	309

GLAVA XVII

UGOVORI O TURISTIČKIM USLUGAMA

1. Pojam i vrste ugovora o turističkim uslugama	310
2. Ugovor o organizovanju putovanja.....	312
2.1. Pojam	312
2.2. Obaveze organizatora putovanja.....	313
2.3. Odgovornost organizatora putovanja	314
2.4. Obaveze putnika.....	316
2.5. Odustajanje od ugovora	317
3. Posrednički ugovor o putovanju	318
4. Ugovor o angažovanju ugostiteljskih kapaciteta (ugovor o alotmanu)	319
4.1. Pojam ugovora o alotmanu	319
4.2. Obaveze turističke agencije	319
4.3. Obaveze ugostitelja	321

GLAVA XVIII

UGOVOR O GRAĐENJU

1. Opšte karakteristike.....	323
1.1. Pojam ugovora o građenju	323
1.2. Bitni elementi ugovora o građenju.....	323
1.3. Osobine ugovora.....	327
1.4. Pravna priroda ugovora o građenju	327

1.5. Pismena forma ugovora o građenju	328
1.6. Izvori prava.....	328
2. Vrste ugovora o građenju.....	330
3. Zaključenje ugovora o građenju.....	332
3.1. Prethodne radnje za zaključenje ugovora o građenju.....	332
3.2. Način zaključenja ugovora.....	334
4. Obaveze izvođača radova iz ugovora o građenju.....	335
4.1. Obaveze izvođača da prijavi početak radova	335
4.2. Obaveza izvođača da prouči tehničku dokumentaciju.....	335
4.3. Obaveza izvođača da imenuje rukovodioca gradilišta	335
4.4. Obaveza izvođača da izvede ugovorene građevinske radove	336
4.5. Obaveza izvođača da se pridržava ugovorenih rokova	338
4.6. Obaveze izvođača da vodi određene knjige	339
4.7. Obaveza izvođača da obezbedi gradilište i da osigura gradilište	339
4.8. Obaveza izvođača da obaveštava naručioca o svim značajnijim okolnostima u vezi sa izvođenjem ugovorenih radova.....	340
4.9. Obaveza izvođača da omogući naručiocu vršenje nadzora	340
4.10. Obaveza izvođača u pogledu upotrebljenog materijala.....	341
4.11. Obaveza izvođača da plati ugovornu kaznu.....	341
4.12. Obaveza izvođača da zaštiti obustavljene radove	342
5. Obaveze naručioca iz ugovora o građenju.....	342
5.1. Obaveza naručioca da pribavi odobrenje za izgradnju.....	342
5.2. Obaveza naručioca da izvođača uvede u posao	343
5.3. Obaveza naručioca da vrši nadzor nad izvođačem radova	343
5.4. Obaveza naručioca da plati ugovorenu cenu	343
5.5. Obaveza naručioca da plati avans.....	345
6. Primopredaja građevine i radova.....	346
6.1. Tehnički pregled i dozvola za upotrebu građevine	346
6.2. Primopredaja izgrađenog objekta, odnosno izvedenih građevinskih radova.....	347
6.3. Konačni obračun	347
7. Odgovornost izvođača za nedostatke građevine i radova	348
7.1. Slučajevi u kojima nastupa odgovornost izvođača.....	348
7.2. Dve vrste nedostataka za koje odgovara izvođač radova	349
7.3. Odgovornost izvođača za nedostatke koji ne utiču na solidnost građevine.....	350

7.4. Odgovornost izvođača za nedostatke koji utiču na solidnost građevine.....	351
7.5. Prava naručioca ako građevina ima nedostatke.....	352
7.6. Odgovornost projektanta i nadzornog organa za nedostatke građevine.....	353
7.7. Lica prema kojima izvođač odgovara za nedostatke građevine.....	354
8. Odgovornost za štetu trećim licima.....	354

GLAVA XIX

UGOVOR O OSIGURANJU

1. Opšte karakteristike.....	356
1.1. Pojam ugovora.....	356
1.2. Istorijat posla osiguranja i ugovora o osiguranju.....	356
1.3. Lica u odnosu osiguranja.....	357
1.4. Bitni elementi ugovora.....	359
1.5. Osobine ugovora.....	361
1.6. Izvori prava.....	363
2. Vrste osiguranja.....	364
2.1. Podela osiguranja prema mestu ostvarenja rizika.....	364
2.2. Podela osiguranja s obzirom na to šta se osigurava.....	364
2.3. Podela osiguranja s obzirom na način nastanka.....	364
2.4. Podela osiguranja s obzirom na način izravnivanja rizika.....	365
2.5. Podela osiguranja s obzirom na način organizovanja osiguranja.....	365
2.6. Podela osiguranja s obzirom na to koliko lica obuhvata.....	365
3. Obaveze ugovarača osiguranja i osiguranika.....	366
3.1. Prijava okolnosti značajnih za ocenu rizika.....	366
3.2. Obaveza plaćanja premije.....	367
3.3. Obaveza obaveštavanja osiguravača o promenama rizika.....	369
3.5. Obaveza obaveštavanja o nastupanju osiguranog slučaja.....	370
4. Obaveze osiguravača.....	371
4.1 Obaveza izdavanja polise osiguranja.....	371
4.2. Obaveza da organizuje svoje poslovanje saglasno ekonomskim načelima poslovanja.....	372
4.3. Obaveza da isplati naknadu ili osigurani iznos.....	372
5. Osiguranje imovine.....	373
5.1. Opšta pravila.....	373

5.1.1. Osnovna načela.....	373
5.1.2. Načelo obeštećenja	374
5.1.3. Interes u osiguranju imovine.....	375
5.1.4. Načelo neakumulacije štete i zakonska personalna subrogacija	376
5.1.5. Odmeravanje visine naknade kod osiguranja stvari	378
6. Osnovna pravna načela koja važe u oblasti osiguranja lica	379
6.1. Vrste.....	379
6.2. Osiguranje lica nema obeštećujući karakter	379
6.3. Utvrđivanje obima obaveze osiguravača u osiguranju lica	380
6.4. Osiguranje života kao ugovor u korist trećeg lica	381
6.5. Posebna prava ugovarača osiguranja u osiguranju života.....	382
6.6. Isključeni rizici.....	383
7. Trajanje osiguravajućeg pokrića.....	384
7.1. Početak dejstva ugovora o osiguranju	384
7.2. Prestanak dejstva ugovora o osiguranju.....	385

DEO DRUGI BANKARSKI POSLOVI

GLAVA I

OPŠTA PRAVILA O BANKARSKIM POSLOVIMA

1. Pojam i istorijat bankarskih poslova	388
2. Osobine bankarskih poslova	390
3. Vrste bankarskih poslova	392

GLAVA II

BANKARSKI DEPOZITI

1. Bankarski novčani depozit.....	395
1.1. Pojam ugovora.....	395
1.2. Vrste novčanih depozita.....	396
1.3. Obaveze ugovornih strana	398
1.3.1. Obaveze deponenta	398
1.3.2. Obaveze banke (depozitara)	399
2. Ulog na štednju.....	400

2.1. Pojam ugovora.....	400
2.2. Vrste uloga na štednju	401
2.3. Štedna knjižica	401
2.4. Obaveze banke	402
3. Bankarski tekući račun	403
3.1. Pojam ugovora.....	403
3.2. Žiro-račun	405
3.3. Obaveze ugovornih strana	406
3.3.1. Obaveze banke.....	406
3.3.2. Obaveze korisnika tekućeg računa (deponent)	407
4. Ugovor o bankarskom nenovčanom depozitu	408
4.1. Pojam ugovora.....	408
4.2. Vrste nenovčanog depozita.....	409
5. Ugovor o deponovanju hartija od vrednosti.....	410
5.1. Pojam ugovora.....	410
5.2. Obaveze ugovornih strana	411
6. Ugovor o sefu	412
6.1. Pojam ugovora.....	412
6.2. Obaveze ugovornih strana	413

GLAVA III

KREDITNI POSLOVI

I. UGOVOR O KREDITU (OPŠTI)	415
1. Opšte karakteristike.....	415
1.1. Pojam ugovora.....	415
1.2. Bitni elementi ugovora	415
1.3. Osobine ugovora.....	416
1.4. Pravna priroda ugovora	417
1.5. Privredni značaj ugovora.....	417
2. Vrste ugovora o kreditu	418
2.1. Vrste kredita s obzirom na predmet	418
2.2. Vrste kredita prema njihovoj nameni	419
2.3. Vrste kredita s obzirom na svrhu	419
2.4. Vrste kredita prema načinu obezbeđenja	420
2.5. Vrste kredita prema načinu puštanja u tečaj	420

2.6. Vrste kredita prema načinu vraćanja	423
2.7. Vrste kredita prema statusu kreditora	423
2.8. Vrste kredita prema domicilu kreditora	424
2.9. Vinkulacioni kredit	424
2.10. Eventualni (Stand-by) kredit	424
3. Prava i obaveze ugovornih strana iz ugovora o kreditu	424
3.1. Obaveze banke	424
3.2. Obaveze korisnika kredita	425
3.3. Restriktivne klauzule u ugovorima o kreditu	425
4. Posebni načini prestanka ugovora o kreditu	426
II. POSEBNE VRSTE UGOVORA O KREDITU	427
1. Ugovor o kreditu na osnovu zaloge hartije od vrednosti	427
2. Ugovor o eskontu	429
III. NEIMENOVANI UGOVORI O KREDITU	431
1. Ugovor o faktoringu	431
1.1. Opšte karakteristike ugovora	431
1.1.1. Pojam	431
1.1.2. Bitni elementi ugovora	433
1.1.3. Osobine ugovora o faktoringu	434
1.1.4. Poreklo i značaj ugovora	435
1.1.5. Izvori prava	436
1.2. Vrste ugovora o faktoringu	436
1.3. Obaveze ugovornih strana	437
1.3.1. Obaveze klijenta	437
1.3.2. Obaveze banke faktora	438
1.4. Razgraničenje ugovora o faktoringu od drugih sličnih ugovora	438
2. Ugovor o forfetiranju	439
2.1. Opšte karakteristike	439
2.1.1. Pojam ugovora	439
2.1.2. Bitni elementi ugovora	440
2.1.3. Osobine ugovora	440
2.1.4. Učesnici u poslu forfetiranja	441
2.1.5. Značaj ugovora	441
2.2. Način prenosa potraživanja sa bančinog klijenta na banku forfetera ..	442
2.3. Razgraničenje ugovora o forfetiranju od drugih srodnih ugovora	443

3. Ugovor o lizingu (Laesing)	444
3.1. Opšte karakteristike	444
3.1.1. Pojam ugovora	444
3.1.2. Bitni elementi ugovora	446
3.1.3. Osobine ugovora	447
3.1.4. Poreklo	448
3.1.5. Izvori prava	448
3.2. Obaveze ugovornih strana	448
3.2.1. Obaveze davaoca lizinga	448
3.2.2. Obaveze korisnika lizinga	449
3.3. Vrste ugovora o lizingu	450
3.3.1. Indirektni i direktni lizing	450
3.3.2. Lizing potrošnih dobara, investicioni lizing i lizing upotrebljenih stvari	451
3.3.3. Net lizing, gross lizing, term lizing i revolving lizing	452
3.3.4. Kratkoročni i dugoročni lizing	452
3.4. Razgraničenje ugovora o lizingu od drugih sličnih ugovora	452

GLAVA IV

BANKARSKI USLUŽNI POSLOVI

1. Platni promet	455
1.1. Pojam	455
1.2. Vrste platnog prometa	455
1.3. Obavljanje platnog prometa za preduzeća	457
1.4. Instrumenti bezgotovinskog platnog prometa	459
1.4.1. Virmanski nalog (virman, doznaka)	460
1.4.2. Akceptni nalog	461
2. Akreditiv	462
2.1. Opšte karakteristike	462
2.1.1. Pojam akreditiva	462
2.1.2. Osobine i pravna priroda akreditiva	463
2.1.3. Značaj akreditiva	464
2.1.4. Izvori prava	465
2.2. Vrste akreditiva	465
2.3. Pravni odnosi kod akreditivnog posla	470

2.3.1. Pravni odnos između nalogodavca i korisnika akreditiva	470
2.3.2. Pravni odnos između nalogodavca i akreditivne banke	470
2.3.3. Pravni odnos između akreditivne banke i korespodentne banke ...	471
2.3.4. Pravni odnos između banke i korisnika akreditiva.....	472
2.4. Posebne obaveze banke kod dokumentarnog akreditiva	473
3. Bankarske garancije.....	474
3.1. Pojam bankarske garancije.....	474
3.2. Pravni odnosi u vezi sa bankarskim garancijama.....	475
3.3. Pravna priroda bankarske garancije	477
3.4. Dejstvo bankarske garancije	478
3.5. Prenos prava iz garancije i izmena osnovnog ugovora.....	479
3.6. Vrste garancija.....	480
4. Dokumentarni inkaso (naplata)	483
4.1. Pojam inkaso posla.....	483
4.2. Razlika između dokumentarnog inkasa i dokumentarnog akreditiva.	484
4.3. Vrste dokumentarnog inkasa.....	485
4.4. Pravni odnosi iz dokumentarnog inkasa	485
4.5. Odgovornost banke.....	486

DEO TREĆI HARTIJE OD VREDNOSTI

GLAVA I

ZAJEDNIČKA PRAVILA O HARTIJAMA OD VREDNOSTI

1. Pojam i osobine hartija od vrednosti.....	488
1.1. Pojam hartija od vrednosti	488
1.2. Osobine hartija od vrednosti	489
1.2.1. Pismena forma (formalnost)	490
1.2.2. Imovinsko pravo	491
1.2.3. Inkorporacija (otelovljenje).....	491
1.2.4. Prenosivost (negacijabilnost)	492
1.3. Sličnosti i razlike između hartija od vrednosti i drugih pismenih isprava	493
1.3.1. Hartije od vrednosti i dokazne isprave	493

1.3.2. Hartije od vrednosti i pismene isprave koje su bitni element jednog pravnog posla	494
1.3.3. Hartije od vrednosti i legitimacione isprave.....	495
1.4. Dva prava zakonitog imaooca hartije od vrednosti	496
1.5. Privredna uloga i značaj hartija od vrednosti.....	496
2. Pravna priroda odnosa u vezi sa hartijama od vrednosti	499
2.1. Nastanak obaveze iz hartija od vrednosti	499
2.2. Teorija emisije	500
2.3. Teorija kreacije	501
2.4. Teorija ugovora	502
3. Vrste hartija od vrednosti.....	503
3.1. Kriterijumi za klasifikaciju hartija od vrednosti	503
3.2. Podela hartija od vrednosti prema načinu određivanja imaooca prava iz hartije	503
3.2.1. Hartije od vrednosti na ime	503
3.2.2. Hartije od vrednosti po naredbi.....	504
3.2.3. Hartije od vrednosti na donosioca	505
3.2.4. Alternativne hartije od vrednosti.....	507
3.2.5. Mešovite hartije od vrednosti	507
3.3. Podela hartija od vrednosti prema prirodi inkorporisanog prava	507
3.3.1. Stvarnopravne hartije od vrednosti	507
3.3.2. Obligacionopravne hartije od vrednosti.....	508
3.3.3. Hartije od vrednosti sa pravom učešća ("korporacioni papiri").....	508
3.4. Podela hartija od vrednosti prema stepenu povezanosti sa osnovnim poslom	508
3.4.1. Kauzalne hartije od vrednosti.....	509
3.4.2. Apstraktne hartije od vrednosti.....	509
3.5. Podela hartija od vrednosti prema načinu nastanka prava iz hartije	509
3.6. Podela hartija od vrednosti prema karakteru potraživanja	510
3.7. Podela hartija od vrednosti prema roku dospelosti	510
4. Prenos hartija od vrednosti	511
4.1. Razni načini prenosa hartija od vrednosti	511
4.2. Prenos prava ustupanjem.....	511
4.3. Prenos prava indosamentom	513
4.3.1. Pojam i osobine indosamenta	513
4.3.2. Vrste indosamenta	518

4.3.2.1. Podela indosamenata prema formi.....	518
4.3.2.2. Puni indosament.....	518
4.3.2.3. Blanko indosament.....	518
4.3.2.4. Indosament na donosioca.....	519
4.3.2.5. Rekta indosament.....	519
4.3.2.6. Povratni indosament.....	520
4.3.3. Podela indosamenta prema sadržini.....	520
4.3.3.1. Svojinski (translativni) indosament.....	520
4.3.3.2. Založni indosament.....	521
4.3.3.3. Punomoćnički indosament.....	521
4.4. Prenos prava predajom hartije.....	522
5. Promene kod hartija od vrednosti.....	523
5.1. Promene koje može da vrši izdavalac.....	523
5.2. Promene koje može da vrši imalac.....	524
5.3. Deljenje i sjedinjavanje hartija od vrednosti.....	524
6. Zamena i amortizacija hartija od vrednosti.....	525
6.1. Zamena oštećene hartije od vrednosti.....	525
6.2. Amortizacija hartije od vrednosti.....	525

GLAVA II

MENICA

1. Pojam i osobine menice.....	527
2. Izvori prava o menici.....	528
3. Istorijat menice.....	530
4. Vrste menice.....	532
4.1. Kriterijumi za razvrstavanje menica.....	532
4.2. Vučena (trasirana) menica.....	533
4.2.1. Vučena menica po sopstvenoj naredbi.....	534
4.2.2. Vučena sopstvena menica.....	534
4.2.3. Vučena sopstvena menica po sopstvenoj naredbi.....	535
4.3. Sopstvena menica.....	535
5. Pravna priroda menice.....	535
5.1. Starije škole.....	535
5.2. Novije škole.....	536
6. Načela meničnog prava.....	537

6.1. Načela pismenosti (formalnosti)	537
6.2. Načelo inkorporacije	539
6.3. Načelo menične strogosti	539
6.4. Načelo fiksne menične obaveze	541
6.5. Načelo solidarnosti	541
6.6. Načelo neposrednosti	542
6.7. Načelo samostalnosti meničnih obaveza	543
7. Bitni menični elementi	544
7.1. Pojam	544
7.2. Označenje da je u pitanju menica	545
7.3. Bezuslovni nalog za plaćanje menične svote	546
7.4. Označenje trasata	548
7.5. Označenje remitenta	549
7.6. Potpis trasanta	549
7.7. Označenje dospelosti menice	551
7.8. Označenje dana izdavanja menice	552
7.9. Označenje mesta izdavanja menice	553
7.10. Označenje mesta plaćanja menične svote	553
8. Pretpostavljeni menični elementi	554
9. Nebitni menični elementi	555
9.1. Značaj nebitnih meničnih elemenata	555
9.2. Klausula o broju meničnih primeraka	556
9.3. Klausula "po naredbi" i "ne po naredbi" ("rekta" klausula)	557
9.4. Klausula o prezentaciji	557
9.4.1. Klausula o prezentaciji kojom se naređuje podnošenje menice na akcept (pozitivna prezentaciona klausula)	557
9.4.2. Klausula prezentacije kojom se zabranjuje podnošenje menice na akcept (negativna prezentaciona klausula)	558
9.5. Klausula o moneti i efektivnosti	559
9.6. Valutna klausula (klausula o protivčinidbi)	559
9.7. Klausula o pokriću	559
9.8. Klausula o izveštaju ("avizo" klausula)	560
9.9. Klausula o platištu	561
9.10. Klausula o domiciliranju	561
9.11. Klausula o adresi po potrebi	562

9.12. Klauzula "bez protesta" ("bez troškova").....	562
9.13. Klauzula "bez obaveze" ("bez regresa").....	562
9.14. Kasatorna klauzula.....	563
10. Izdavanje menice.....	563
10.1. Pojam izdavanja menice.....	563
10.2. Menična sposobnost.....	564
10.3. Izdavanje menice preko punomoćnika i komisionara.....	565
10.4. Menično pokriće.....	566
11. Blanko menica.....	567
12. Umnožavanje i prepisi menice.....	569
12.1. Duplikat (triplikat itd.) menice	569
12.2. Prepis menice (kopija).....	571
13. Prenos menice.....	572
13.1. Prenos menice indosamentom.....	572
13.2. Prenos menice ustupanjem (cesijom).....	573
13.3. Prenos menice prostom predajom	575
14. Avaliranje menice.....	575
14.1. Pojam avala.....	575
14.2. Dejstvo avala	576
14.3. Skriveni aval (žiro)	577
15. Akceptiranje menice.....	578
15.1. Koje se menice akceptiraju	580
15.2. Podnošenje menice na akcept.....	581
15.3. Odbijanje trasata da akceptira menicu	582
15.4. Klauzula o akceptu.....	582
15.5. Opoziv akcepta.....	584
16. Plaćanje menične svote.....	584
16.1. Prezentacija menice na isplatu.....	584
16.2. Isplata menice.....	586
17. Intervencija kod menice.....	588
17.1. Pojam intervencije.....	588
17.2. Vrste intervencije.....	588
17.2.1. Pozivna intervencija	589
17.2.2. Spontana intervencija.....	590

17.2.3. Intervencija zbog neakceptiranja (akcept za čast, akceptiranje menice intervencijom)	591
17.2.4. Intervencija zbog neisplate.....	592
17.3. Pravni položaj intervenijenta	592
18. Protest kod menice	593
18.1. Pojam protesta	593
18.2. Značaj protesta.....	593
18.3. Postupak u vezi sa protestom	594
18.4. Vrste protesta	595
18.5. Slučajevi u kojima protest nije obavezan.....	597
19. Natifikacija kod menice.....	598
20. Regres kod menice	599
20.1. Pojam regresa	599
20.2. Vrste regresa	600
20.3. Vreme kada se vrši regres	600
20.4. Dobrovoljni regres	601
20.5. Isplata regresne menične svote prinudnim putem.....	602
20.6. Regresni postupak	602
20.7. Regres putem povratne menice	603
21. Sudsko ostvarivanje prava po osnovu menice	604
21.1. Menične tužbe	604
21.2. Ostale tužbe	605
21.3. Odlike meničnog spora	605
21.4. Menični prigovori.....	606
21.4.1. Objektivni (apspolutni) prigovori	607
21.4.2. Subjektivni prigovori.....	607
21.5. Žalba u meničnim sporovima.....	608
22. Amortizacija menice.....	608
22.1. Pojam amortizacije.....	608
22.2. Postupak amortizacije.....	610
22.3. Dejstvo amortizacije	611
23. Zastarelost meničnih potraživanja	612
23.1. Pojam.....	612
23.2. Rokovi zastarelosti	612
23.3. Prekid zastarelosti.....	613

23.4. Obustava toka zastarelosti	613
23.5. Dejstvo prekida i obustave zastarelosti.....	614
24. Neopravdano obogaćenje u vezi sa menicom	614
24.1. Pojam.....	614

GLAVA III

ČEK

1. Pojam i uloga čeka	617
1.1. Pojam čeka.....	617
1.2. Uloga čeka	618
1.3. Čekovna načela	619
1.4. Pravna priroda čeka.....	620
1.5. Istorijat čeka	621
1.6. Izvori prava.....	621
2. Vrste čeka	623
2.1. Vrste čekova prema načinu kako je određen imalac čeka	623
2.1.1. Ček na ime	623
2.1.2. Ček po naredbi	623
2.1.3. Ček na donosioca	623
2.1.4. Alternativni ček	624
2.1.5. Trasirani ček	624
2.1.6. Sopstveni trasirani ček	624
2.2. Vrste čekova prema njihovoj nameni	625
2.2.1. Isplatni (gotovinski) ček	625
2.2.2. Obračunski (virmanski) ček	625
2.2.3. Barirani (precrtani) ček	626
2.2.4. Putnički ček	627
2.2.5. Cirkularni ček.....	629
2.2.6. Certificirani ček	629
2.2.7. Vizirani ček	630
2.2.8. Dokumentovani ček	631
2.2.9. Ček za potrošački kredit	631
2.2.10. Komisioni ček	631
3. Elementi čeka.....	631
3.1. Bitni elementi čeka.....	631

3.1.1. Pojam	631
3.1.2. O pojedinim bitnim elementima čeka.....	633
3.1.2.1. Per ček	633
3.1.2.2. Bezuslovni nalog za isplatu određene svote novca	633
3.1.2.3. Personalni elementi.....	634
3.1.2.4. Mesto plaćanja čeka.....	634
3.1.2.5. A. Mesto izdavanja čeka	635
3.1.2.5. B. Datum izdavanja čeka	635
3.1.2.6. Potpis izdavaoca čeka	636
3.2. Nebitni (fakultativni) elementi čeka.....	636
3.2.1. Fakultativna lica	637
3.2.2. Fakultativne klauzule.....	637
3.3. Nedoovoljene klauzule kod čeka	638
3.3.1. Nedoovoljene klauzule i nevažnost čeka	638
3.3.1.1. Klauzula o dospelosti.....	638
3.3.1.2. Klauzula o domiciliranju.....	638
3.3.2. Nedoovoljene klauzule za koje se smatra da nisu ni napisane.....	638
3.3.2.1. Klauzula o kamati	638
3.3.2.2. Klauzula o neodgovornosti trasanta.....	639
3.3.2.3. Klauzula o akceptu	639
4. Čekovne radnje.....	639
4.1. Izdavanje čeka	639
4.2. Umnožavanje čeka.....	641
4.3. Prenos čeka	641
4.4. Aval kod čeka	642
4.5. Prezentacija čeka na isplatu.....	643
4.6. Isplata čeka.....	645
4.7. Intervencija kod čeka	646
4.8. Opozivanje kod čeka	647
4.9. Protest kod čeka	648
4.10. Notifikacija kod čeka.....	649
4.11. Regres kod čeka	650
4.12. Čekovne tužbe i prigovori.....	651
4.12.1. Tužbe.....	651
4.12.2. Prigovori	652

4.13. Amortizacija čeka.....	653
------------------------------	-----

GLAVA IV

SKLADIŠNICA

1. Opšta pravila o skladišnici.....	654
1.1. Pojam	654
1.2. Izdavanje skladišnice	654
1.3. Sadržina skladišnice	655
1.4. Privredni značaj.....	655
2. Vrste skladišta	656
3. Prenos prava iz skladišnice.....	657
3.1. Prenos skladišnice u celini.....	657
3.2. Prenos založnice.....	657
3.3. Prenos priznanice.....	658
4. Ostvarivanje prava iz založnice.....	659

GLAVA V

TERETNICA

1. Opšta pravila o teretnici (konosmanu).....	661
1.1. Pojam teretnice.....	661
1.2. Elementi teretnice	662
1.3. Izdavanje teretnice	663
1.4. Umnožavanje teretnice.....	664
1.5. Uloga teretnice	665
2. Vrste teretnice	665
2.1. Teretnica "ukrcano" i "primljeno za ukrcaj"	665
2.2. "Čista" i "nečista" teretnica	666
2.3. Grupna teretnica	667
2.4. Direktna teretnica.....	668
3. Dokazna snaga teretnice	668
3.1. Odnos brodar-krcatelj.....	668
3.2. Odnos brodar - primalac robe	669

GLAVA VI

AKCIJE (DEONICE)

1. Pojam akcije (deonice).....	670
2. Pravna priroda akcije	671
3. Vrste i klase (rodovi) akcija	673
3.1. Akcije na ime i akcije na donosioca.....	673
3.2. Akcije prve emisije i akcije sledećih emisija.....	674
3.3. Redovne i prioritetne akcije.....	675
3.4. Kumulativne i participativne akcije	675
3.5. Akcije bez prava glasa (non voting shares) i akcije sa pravom na više glasova (pluralne akcije)	676
3.6. Užitničke akcije.....	677
4. Bitni elementi akcije	677
5. Prenos akcija	678

GLAVA VII

OBVEZNICE

1. Pojam obveznice.....	680
2. Izdavanje obveznica	680
3. Bitni elementi obveznice.....	681
4. Privredni značaj obveznice	682
5. Razlike između obveznica i akcija.....	682
6. Vrste obveznica.....	683
6.1. Obveznice javnog i obveznice privatnog sektora	683
6.2. Obveznice na ime, po naredbi i na donosioca.....	683
6.3. Garantovane, negarantovane obveznice i hipotekarne založnice	684
6.4. Obveznice koje se emituju po nominalnoj vrednosti, obveznice koje se emituju iznad nominalne vrednosti i obveznice koje se emituju ispod nominalne vrednosti	684
6.5. Kratkoročne i dugoročne obveznice	684
6.6. Obveznice koje glase na dinare i obveznice koje glase na stranu valutu	684
6.7. Obveznice sa fiksiranim potraživanjem i obveznice sa nefiksiranim potraživanjem.....	684
6.8. Zamenljive obveznice i nezamenljive obveznice	685
6.9. Jednokratne i anuitetske obveznice	685

6.10. Obveznice koje izdavalac može otkupiti i obveznice koje izdavalac ne može otkupiti	685
--	-----

GLAVA VIII

BLAGAJNIČKI, KOMERCIJALNI I DRŽAVNI ZAPISI

1. Blagajnički zapisi.....	686
2. Komercijalni zapisi	687
3. Državni zapis.....	687
4. Certifikat o depozitu	688

GLAVA IX

LEGITIMACIONI PAPIRI I ZNACI

1. Legitimacioni papiri.....	689
1.1. Pojam	689
1.2. Razlike između hartija od vrednosti i legitimacionih papira.....	689
2. Legitimacioni znaci.....	691
3. Kreditna kartica	692
3.1. Pojam	692
3.2. Vrste kreditnih kartica.....	693
3.3.1. Pravni odnos između izdavaoca kartice i ugovornog preduzeća.....	694
3.3.2. Pravni odnos između izdavaoca kartice i imaoca kartice	695
3.3.3. Pravni odnos između imaoca kartice i ugovornog preduzeća	695
3.4. Pravna priroda kreditne kartice.....	696

LITERATURA.....	697
-----------------	-----